

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 12ης Δεκεμβρίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Παραδεκτό – Κοινοί κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας – Οδηγία 2009/72/ΕΚ – Πεδίο εφαρμογής – Άρθρο 3 – Σκοποί – Αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων – Ειδική εισφορά η οποία βαρύνει τα εισοδήματα οντοτήτων που είναι κάτοχοι άδειας για την άσκηση δραστηριότητας στους ρυθμιζόμενους τομείς – Τομέας της ηλεκτρικής ενέργειας»

Στην υπόθεση C-376/18,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Najvyšší súd Slovenskej republiky (Ανώτατο Δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας) με απόφαση της 31ης Μαΐου 2018, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Ιουνίου 2018, στο πλαίσιο της δίκης

Slovenské elektrárne a.s.

κατά

Úrad pre vybrané hospodárske subjekty, πρώην Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan, πρόεδρο τμήματος, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič και Κ. Λυκούργο (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: E. Tanchev

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Slovenské elektrárne a.s., εκπροσωπούμενη από τον R. Prekop, advokát,
- η Σλοβακική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την B. Riczióná,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον R. Lindenthal και την O. Beynet,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η σλοβακική.

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 2009/72/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/EK (ΕΕ 2009, L 211, σ. 55).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Slovenské elektrárne a.s. και της Úrad pre vybrané hospodárske subjekty, πρώην Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty (φορολογικής αρχής αρμόδιας για ορισμένες κατηγορίες υποκειμένων στον φόρο, Σλοβακία, στο εξής: φορολογική αρχή) σχετικά με τη νομιμότητα εθνικής φορολογικής ρυθμίσεως που θεσπίζει ειδική εισφορά επί των εισοδημάτων των επιχειρήσεων που είναι κάτοχοι άδειας για την άσκηση δραστηριότητας στους ρυθμιζόμενους τομείς, όπως ο τομέας της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας (στο εξής: ρυθμιζόμενες οντότητες).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 3 έως 5 και 7 της οδηγίας 2009/72 έχουν ως εξής:
 - «(1) Στόχοι της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία υλοποιείται σταδιακά σε ολόκληρη την [Ένωση] από το 1999, είναι η παροχή πραγματικών επιλογών σε όλους τους καταναλωτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε είναι πολίτες είτε επιχειρήσεις, η παροχή νέων επιχειρηματικών ευκαιριών και η αύξηση του διασυνοριακού εμπορίου, ώστε να επιτευχθούν κέρδη σε απόδοση, ανταγωνιστικές τιμές, υψηλότερα πρότυπα παρεχόμενων υπηρεσιών, και να ενισχυθεί ταυτόχρονα η ασφάλεια του εφοδιασμού και η αειφορία.
 - [...]
 - (3) Οι ελευθερίες που εγγυάται η Συνθήκη στους πολίτες της Ένωσης —μεταξύ άλλων η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, η ελευθερία παροχής υπηρεσιών και η ελευθερία εγκατάστασης — είναι δυνατές μόνο σε πλαίσιο πλήρως ανοικτής αγοράς, η οποία παρέχει σε όλους τους καταναλωτές τη δυνατότητα να επιλέγουν ελεύθερα τους προμηθευτές τους και δίνει σε όλους τους προμηθευτές την ελευθερία να προμηθεύουν τους πελάτες τους.
 - (4) [...] Συγκεκριμένα, δεν παρέχεται ακόμη πρόσβαση στο δίκτυο χωρίς διακρίσεις και με εξίσου αποτελεσματική ρυθμιστική εποπτεία σε όλα τα κράτη μέλη.
 - (5) Η ασφάλεια του εφοδιασμού ηλεκτρικής ενέργειας είναι ζωτική για την ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής κοινωνίας, για την εφαρμογή μιας βιώσιμης πολιτικής για την αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος και την τόνωση της ανταγωνιστικότητας εντός της εσωτερικής αγοράς. [...]
 - [...]
 - (7) Η από 10 Ιανουαρίου 2007 ανακοίνωση της Επιτροπής [προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (COM[2007] 1 τελικό)] με τίτλο “Ενεργειακή πολιτική για την Ευρώπη” τόνισε τη σημασία της ενοποίησης της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και της δημιουργίας ίσων όρων ανταγωνισμού για όλες τις εγκατεστημένες στην [Ένωση] επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας. [...]»

- 4 Το άρθρο 1 της οδηγίας αυτής, το οποίο αφορά το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, προβλέπει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κοινούς κανόνες που αφορούν την παραγωγή, τη μεταφορά, τη διανομή και την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και την προστασία των καταναλωτών, με στόχο τη βελτίωση και την ολοκλήρωση ανταγωνιστικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας στην [Ενωση]. Ορίζει τους κανόνες για την οργάνωση και λειτουργία του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, την ανοικτή πρόσβαση στην αγορά, τα κριτήρια και τις διαδικασίες που ισχύουν για τις προσκλήσεις προς υποβολή προσφορών και τη χορήγηση αδειών καθώς και για την εκμετάλλευση των δικτύων. Θεσπίζει επίσης υποχρεώσεις καθολικής υπηρεσίας και δικαιώματα των καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας και αποσαφηνίζει τις υποχρεώσεις του ανταγωνισμού.»

- 5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και προστασία του πελάτη», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, βάσει της θεσμικής τους οργάνωσης και τηρώντας δεόντως την αρχή της επικουρικότητας, ότι, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, οι επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας λειτουργούν σύμφωνα με τις αρχές της παρούσας οδηγίας, με σκοπό την επίτευξη ανταγωνιστικής, ασφαλούς και περιβαλλοντικής βιώσιμης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, και δεν κάνουν διακρίσεις μεταξύ των εν λόγω επιχειρήσεων όσον αφορά τα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις τους.

2. Τηρώντας πλήρως τις οικείες διατάξεις της Συνθήκης, και ιδίως το άρθρο 86, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, χάριν του γενικού οικονομικού συμφέροντος, υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας οι οποίες μπορούν να αφορούν την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας του εφοδιασμού, την τακτική παροχή, την ποιότητα και τις τιμές παροχής, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αποδοτικότητας, της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της προστασίας του κλίματος. Οι υποχρεώσεις αυτές πρέπει να ορίζονται σαφώς, να είναι διαφανείς, αμερόληπτες και επαληθεύσιμες και να διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας της [Ενωσης] στους εθνικούς καταναλωτές. [...]

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλοι οι οικιακοί πελάτες και, όπου κρίνεται σκόπιμο από τα κράτη μέλη, οι μικρές επιχειρήσεις [...] απολαύουν της καθολικής υπηρεσίας, δηλαδή του δικαιώματος να προμηθεύονται ηλεκτρική ενέργεια συγκεκριμένης ποιότητας εντός του εδάφους τους σε λογικές, εύκολα και άμεσα συγκρίσιμες και διαφανείς τιμές που δεν εισάγουν διακρίσεις. Για να διασφαλίσουν την παροχή καθολικής υπηρεσίας, τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να καθορίσουν έναν ύστατο προμηθευτή. [...]

[...]

10. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν μέτρα για την επίτευξη των στόχων της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και της προστασίας του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων μέτρων ενεργειακής αποδοτικότητας/διαχείρισης της ζήτησης και μέσων για την καταπολέμηση των κλιματικών μεταβολών, και την επίτευξη ασφάλειας εφοδιασμού, όπου αρμόζει. Τα μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν την παροχή κατάλληλων οικονομικών κινήτρων, αξιοποιώντας, όπου είναι σκόπιμο, όλα τα υφιστάμενα εθνικά και [ενωσιακά] μέσα για τη συντήρηση και την κατασκευή της απαιτούμενης υποδομής δικτύων, συμπεριλαμβανομένου του δυναμικού διασύνδεσης.

[...]»

Το σλοβακικό δίκαιο

- 6 Ο zákon č. 235/2012 Z.z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (νόμος 235/2012 για τη θέσπιση ειδικής εισφοράς επί των εισοδημάτων των επιχειρήσεων τα οποία πραγματοποιούνται στους ρυθμιζόμενους τομείς, για την τροποποίηση και τη συμπλήρωση ορισμένων άλλων νόμων, όπως αυτός ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης), της 26ης Ιουλίου 2012 (αριθ. 60/2012 Z.z., στο εξής: νόμος 235/2012), θεσπίζει ειδική φορολογική εισφορά επί των εισοδημάτων ορισμένων οντοτήτων που ασκούν τις δραστηριότητές τους στους ρυθμιζόμενους τομείς, όπως ο τομέας της ηλεκτρικής ενέργειας (στο εξής: ειδική εισφορά).
- 7 Από τη δικογραφία που διαβιβάσθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νόμου αυτού, ο σκοπός του συνίσταται στο να «διασφαλισθεί μια δικαιότερη κατανομή των προσπαθειών που καταβάλλονται για την καταπολέμηση της οικονομικής κρίσεως, αλλά και να επιδειχθεί μέριμνα για μια αποτελεσματική διάθεση πόρων προκειμένου να επιταχυνθεί η οικονομική ανάπτυξη και, επομένως, να παρασχεθεί η δυνατότητα βελτίωσης της βάσεως για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων».
- 8 Κατά το άρθρο 3, παράγραφοι 1, 3 και 4, του εν λόγω νόμου:
- «1. Ως ρυθμιζόμενη οντότητα νοείται κάθε πρόσωπο ή οργανωτική οντότητα αλλοδαπής εταιρίας που:
- a) έχει άδεια να ασκεί τη δραστηριότητά του στον τομέα:
- (1) της ενέργειας βάσει άδειας που έχει χορηγηθεί από την Úrad pre reguláciu sieťových odvetní [(ρυθμιστική αρχή των συστημάτων δικτύου, Σλοβακία)] σύμφωνα με όσα ορίζει ειδικός νόμος [...].
- [...]
- (11) που μνημονεύεται στα σημεία 1 έως 10 βάσει άδειας που έχει χορηγηθεί εντός άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ή] εντός κράτους συμβαλλόμενου στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και [...]
- b) θεωρεί ότι τα εισοδήματά του από τη δραστηριότητα στον τομέα που μνημονεύεται υπό το στοιχείο a κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσεως για την οποία έχει λάβει άδεια για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής θα φθάσουν τουλάχιστον στο 50 % των συνολικών εισοδημάτων του κατά τη λογιστική αυτή χρήση. [...]
- [...]
3. Κάθε πρόσωπο ή οργανωτική οντότητα αλλοδαπής εταιρίας που έχει άδεια να ασκεί τη δραστηριότητα η οποία μνημονεύεται στην παράγραφο 1, στοιχείο a, είναι ρυθμιζόμενη οντότητα για το σύνολο των περιόδων του απαιτητού κατά τη λογιστική χρήση κατά τη διάρκεια της οποίας τα εισοδήματά του από τη δραστηριότητα αυτή φθάνουν τουλάχιστον στο 50 % του συνόλου των εισοδημάτων από τη λογιστική αυτή χρήση, τούτο δε ακόμη και αν δεν προέβλεψε ότι τα κατά την εν λόγω λογιστική χρήση εισοδήματά του από τη δραστηριότητα που μνημονεύεται στην παράγραφο 1, στοιχείο a, θα φθάσουν τουλάχιστον στο 50 % του συνόλου των εισοδημάτων του για τη λογιστική αυτή χρήση ή αν τα εισοδήματά του από την εν λόγω δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσεως που ορίζεται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, δεν έφθασαν τουλάχιστον στο 50 % του συνόλου των εισοδημάτων για τη λογιστική αυτή χρήση· σε αυτή την περίπτωση, η ρυθμιζόμενη οντότητα υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά τη φορολογική αρχή εντός της προθεσμίας υποβολής φορολογικής δηλώσεως.

4. Αν το εν λόγω πρόσωπο ή οργανωτική οντότητα αλλοδαπής εταιρίας έχει αποκτήσει την ιδιότητα της ρυθμιζόμενης οντότητας δεν την αποβάλλει ούτε όταν τα εισοδήματά του από τη δραστηριότητα στον τομέα που μνημονεύεται στην παράγραφο 1, στοιχείο α, κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσεως για την οποία είχε λάβει την άδεια να ασκεί την εν λόγω δραστηριότητα δεν φθάνουν στο 50 % του συνόλου των εισοδημάτων του για τη λογιστική αυτή χρήση.»

- 9 Το άρθρο 12, παράγραφος 6, του ίδιου νόμου ορίζει τα εξής:

«Η υποχρέωση καταβολής της εισφοράς δεν αποτελεί νόμιμο λόγο αυξήσεως της ρυθμιζόμενης τιμής, όπως αυτή έχει οριστεί βάσει ειδικών διατάξεων [...] η δε καταβολή της εισφοράς δεν αποτελεί κόστος το οποίο μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά τον υπολογισμό της ρυθμιζόμενης τιμής.»

- 10 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του νόμου 235/2012 προβλέπει τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο ή οργανωτική οντότητα αλλοδαπής εταιρίας το οποίο την 1η Σεπτεμβρίου 2012 είχε άδεια για την άσκηση της δραστηριότητας που μνημονεύεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α, και του οποίου τα εισοδήματα από τη δραστηριότητα αυτή κατά τη λογιστική χρήση που προηγήθηκε της ενάρξεως ισχύος του παρόντος νόμου έφθασαν τουλάχιστον στο 50 % του συνόλου των εισοδημάτων του για τη λογιστική αυτή χρήση, αποκτά την ιδιότητα της ρυθμιζόμενης οντότητας σύμφωνα με τα όσα ορίζει ο παρών νόμος. Η ρυθμιζόμενη αυτή οντότητα υπόκειται στην εισφορά από την περίοδο κατά την οποία η εισφορά κατέστη απαιτητή, δηλαδή από τον Σεπτέμβριο του 2012, αν το οικονομικό αποτέλεσμα που επετεύχθη κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσεως που προηγήθηκε της ενάρξεως ισχύος του παρόντος νόμου είναι τουλάχιστον ίσο με τη βάση επιβολής της εισφοράς κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2. Ως προηγούμενη, κατά τα ανωτέρω, λογιστική χρήση νοείται η λογιστική χρήση που αμέσως προηγήθηκε της ενάρξεως ισχύος του παρόντος νόμου και κατά τη διάρκεια της οποίας γεννήθηκε η υποχρέωση να συνταχθεί δεόντως η οικεία οικονομική κατάσταση και να αποτυπωθεί στη σχετική φορολογική δήλωση που υποβλήθηκε [...] πριν ο παρών νόμος τεθεί σε ισχύ. [...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Η Slovenské elektrárne είναι σλοβακική ρυθμιζόμενη οντότητα που παρέχει ηλεκτρική ενέργεια και διαθέτει, προς τούτο, άδεια χορηγηθείσα από τη ρυθμιστική αρχή των συστημάτων δικτύου (στο εξής: άδεια).
- 12 Κατ' εφαρμογήν του νόμου 235/2012, η φορολογική αρχή εξέδωσε πράξη επιβολής φόρου ύψους 11 298 797,52 ευρώ όσον αφορά τις υποχρεωτικές εισφορές, περιλαμβανομένης και της ειδικής εισφοράς, που οφείλονται από την ως άνω εταιρία για το φορολογικό έτος 2015.
- 13 Η Slovenské elektrárne προσέβαλε την ως άνω πράξη επιβολής φόρου ενώπιον του Krajský súd v Bratislave (περιφερειακού δικαστηρίου Μπρατισλάβας, Σλοβακία) για τον λόγο, μεταξύ άλλων, ότι η εθνική ρύθμιση επί της οποίας είχε στηριχθεί η έκδοση της εν λόγω πράξεως δεν ήταν σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης. Προς αντίκρουση, η φορολογική αρχή υπογράμμισε, μεταξύ άλλων, ότι από την αιτιολογική έκθεση του νόμου 235/2012 προέκυπτε ότι ο εν λόγω νόμος έχει ως σκοπό να διασφαλισθεί δίκαιη και αποτελεσματική κατανομή των προσπαθειών για την καταπολέμηση της οικονομικής κρίσεως, να περιορισθεί η αύξηση του δημόσιου ελλείμματος κατά τρόπον ώστε αυτό να μην υπερβαίνει το όριο του 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος και να υποχρεωθούν να συμβάλλουν στην εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς ρυθμιζόμενης δραστηριότητας.

- 14 Με απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 2017, το Krajský súd v Bratislave (περιφερειακό δικαστήριο Μπρατισλάβας) ακύρωσε την ίδια αυτή πράξη επιβολής φόρου με το σκεπτικό, μεταξύ άλλων, ότι η φορολογική αρχή δεν είχε λάβει υπόψη επαρκώς κατά νόμον την αιτίαση της Slovenské elektrárne, με την οποία είχε προβληθεί ο μη σύμφωνος χαρακτήρας της εθνικής ρυθμίσεως με το δίκαιο της Ένωσης.
- 15 Το αιτούν δικαστήριο, Najvyšší súd Slovenskej republiky (Ανώτατο Δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας), το οποίο έχει επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως κατά της ως άνω αποφάσεως, διερωτάται ως προς τη συμβατότητα της ειδικής εισφοράς με την οδηγία 2009/72.
- 16 Συναφώς, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και από τις γραπτές παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει ότι η ως άνω εισφορά έχει εφαρμογή επί των ρυθμιζόμενων οντοτήτων, όπως είναι, μεταξύ άλλων, οι πάροχοι ηλεκτρικής ενέργειας που είναι κάτοχοι άδειας και που αντλούν ή ελπίζουν ότι πρόκειται να αντλήσουν από τη ρυθμιζόμενη δραστηριότητα την οποία ασκούν τουλάχιστον το 50 % του συνόλου των εισοδημάτων τους. Οι ρυθμιζόμενες οντότητες περιλαμβάνουν τόσο οντότητες που έχουν τη φορολογική κατοικία τους στη Σλοβακία (στο εξής: εθνικές ρυθμιζόμενες οντότητες) όσο και ρυθμιζόμενες οντότητες που έχουν την αντίστοιχη κατοικία τους στο εξωτερικό (στο εξής: αλλοδαπές ρυθμιζόμενες οντότητες), λαμβανομένου υπόψη ότι η δεύτερη αυτή κατηγορία εμπερικλείει τις εγκατεστημένες στο εξωτερικό ρυθμιζόμενες οντότητες που διαθέτουν άδεια βάσει της άδειας για την άσκηση δραστηριότητας που έχει χορηγηθεί στις εν λόγω οντότητες στο κράτος καταγωγής τους (άδεια που αποκαλείται «διαβατήριο»). Ενώ οι πρώτες υπόκεινται, όπως υποστηρίχθηκε, στην ειδική εισφορά επί των εισοδημάτων τα οποία αντλούνται από τις δραστηριότητές τους που ασκούνται τόσο στη Σλοβακία όσο και στο εξωτερικό, οι δεύτερες υπόκεινται στην εισφορά αυτή μόνον όσον αφορά τα εισοδήματα τα οποία αντλούνται από τις δραστηριότητές τους στο ως άνω κράτος μέλος. Ωστόσο, κάθε ρυθμιζόμενη οντότητα υπόκειται, όπως υποστηρίχθηκε, στην ειδική εισφορά για κάθε συγκεκριμένο έτος μόνον εφόσον το οικονομικό αποτέλεσμά της έχει φθάσει, όσον αφορά το εν λόγω έτος, σε ποσό ύψους τουλάχιστον 3 000 000 ευρώ.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατά πρώτον, αν η ειδική εισφορά αντιβαίνει στον σκοπό που επιδιώκεται με την οδηγία 2009/72, καθόσον παρεμποδίζει την ανάπτυξη μιας πλήρως ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Συγκεκριμένα, πρώτον, κατά το εν λόγω δικαστήριο, η ως άνω εισφορά επηρεάζει την ελευθερία των οικείων ρυθμιζόμενων οντοτήτων να καθορίζουν μια πλήρως ανταγωνιστική τιμή για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στις αγορές του εξωτερικού και, ως εκ τούτου, θίγει τον ανταγωνισμό στις αγορές αυτές. Δεύτερον, η εν λόγω εισφορά επιβάλλεται όχι μόνον επί των εισοδημάτων των οικείων ρυθμιζόμενων οντοτήτων που αντλούνται από τη ρυθμιζόμενη δραστηριότητα για την οποία έχει χορηγηθεί άδεια στις εν λόγω οντότητες, αλλά και επί των εισοδημάτων που οι εν λόγω οντότητες αντλούν από άλλες δραστηριότητες. Επομένως, η ίδια εισφορά ενδέχεται να αποθαρρύνει την πρόσβαση νεοεισερχομένων επιχειρήσεων στη σλοβακική αγορά και στις αλλοδαπές αγορές παροχής ηλεκτρικής ενέργειας. Τρίτον, η ειδική εισφορά μπορεί να επηρεάσει την ανταγωνιστικότητα των εθνικών ρυθμιζόμενων οντοτήτων στις αγορές του εξωτερικού, δεδομένου ότι, αντιθέτως προς τις αλλοδαπές ρυθμιζόμενες οντότητες, υπόκεινται στην ως άνω εισφορά για τα εισοδήματα που αντλούν από τις δραστηριότητες τις οποίες ασκούν στις αγορές αυτές. Τέλος, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι το μοναδικό μέσο μιας ρυθμιζόμενης οντότητας προκειμένου να αποφύγει την εν λόγω εισφορά είναι να ζητήσει την ανάκληση της άδειάς της.
- 18 Κατά δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η ειδική εισφορά είναι δυνατόν να εμπίπτει στα μέτρα που τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφοι 2, 3 και 10, της οδηγίας 2009/72, τούτο δε ακόμη και όταν η εν λόγω εισφορά δεν αποτελεί μέσο για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής ή για τη διασφάλιση του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια ούτε αποσκοπεί στην επίτευξη κάποιου άλλου σκοπού τον οποίο επιδιώκει η εν λόγω οδηγία. Επιπλέον, μολονότι, κατά το ως άνω δικαστήριο, μπορεί να γίνει δεκτό ότι η εν λόγω εισφορά αποσκοπεί στην επίτευξη σκοπού οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, εντούτοις, εξακολουθούν να υπάρχουν αμφιβολίες όσον αφορά την αναλογικότητα της ίδιας εισφοράς κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας, δεδομένου ότι, πρώτον, η εν λόγω εισφορά επιβάλλεται επί των εισοδημάτων των εθνικών

ρυθμιζόμενων οντοτήτων τα οποία αντλούνται από τις δραστηριότητές τους, περιλαμβανομένων εκείνων τα οποία πραγματοποιούνται στην αλλοδαπή, δεύτερον, η εν λόγω εισφορά έχει εφαρμογή επί των ρυθμιζόμενων οντοτήτων για τον λόγο και μόνον ότι είναι κάτοχοι άδειας και, τρίτον, ο νόμος 235/2012 για τη θέσπιση της ειδικής εισφοράς αποκλείει τη δυνατότητα της οικείας οντότητας να μετακυλίσει το ποσό της εν λόγω εισφοράς στον τελικό πελάτη.

19 Κατά τρίτον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τη συμβατότητα του νόμου 235/2012 με την απαίτηση περί διαφάνειας, με την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων και με την αρχή της ισότιμης προσβάσεως των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης στους εθνικούς καταναλωτές, περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο 3 της οδηγίας 2009/72. Συναφώς, το εν λόγω δικαστήριο υπογραμμίζει ότι είναι αδύνατον να εξακριβωθεί αν η ειδική εισφορά παρέχει τη δυνατότητα να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος με τον νόμο 235/2012 σκοπός και αν η χρονικά απεριόριστη εφαρμογή της είναι αναγκαία προς τούτο. Εξάλλου, το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται αν ο νόμος αυτός παραβιάζει την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων στο μέτρο που οι εθνικές ρυθμιζόμενες οντότητες υπόκεινται σε φορολόγηση επί βάσεως επιβολής του φόρου που είναι ευρύτερη από εκείνη των αλλοδαπών ρυθμιζόμενων οντοτήτων.

20 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Najvyšší súd Slovenskej republiky (Ανώτατο Δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει η οδηγία [2009/72] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιβαίνει στον σκοπό της και ειδικά στο άρθρο 3 της οδηγίας αυτής ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, με την οποία εισήχθη ένα ειδικό μέτρο το οποίο συνίσταται σε μια υποχρεωτική εισφορά εις βάρος των ρυθμιζόμενων οντοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των κατεχόντων άδεια παροχής ηλεκτρικής ενέργειας χορηγηθείσα από την αρμόδια ρυθμιστική αρχή του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους [...], η οποία καθορίζεται σε συνάρτηση με το οικονομικό αποτέλεσμα που πέτυχαν όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο, αλλά και από τις δραστηριότητές τους στο εξωτερικό, εισφορά η οποία:

- i) επηρεάζει την ελευθερία των ρυθμιζόμενων οντοτήτων να καθορίζουν μια πλήρως ανταγωνιστική τιμή για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στις αγορές του εξωτερικού, και, ως εκ τούτου, και τη διαδικασία ανταγωνισμού στις αγορές αυτές·
- ii) αποδυναμώνει την ανταγωνιστικότητα των ρυθμιζόμενων οντοτήτων σε σχέση με τους αλλοδαπούς παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίοι δραστηριοποιούνται στη σλοβακική αγορά, όταν αμφότεροι προμηθεύουν με ηλεκτρική ενέργεια επίσης συγκεκριμένη αγορά του εξωτερικού, στο μέτρο που για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στο εξωτερικό ο αλλοδαπός πάροχος δεν υπόκειται σε μια τέτοια υποχρεωτική εισφορά·
- iii) αποθαρρύνει την πρόσβαση νέων ανταγωνιστών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας στη [Σλοβακία] και στο εξωτερικό, διότι μια τέτοια υποχρεωτική εισφορά θα έπληττε επίσης τα εισοδήματά τους από μη ρυθμιζόμενες δραστηριότητες, και τούτο ακόμη και αν, αργότερα, κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, λάβουν άδεια παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά τα εισοδήματά τους από την παροχή αυτή είναι μηδενικά·
- iv) δύναται να αναγκάσει τις σλοβακικές ρυθμιζόμενες οντότητες να ζητήσουν από τη ρυθμιστική αρχή να ανακαλέσει την άδειά τους, ή τους αλλοδαπούς παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας να ζητήσουν την ανάκληση της χορηγηθείσας από τη ρυθμιστική αρχή του κράτους καταγωγής τους άδειας για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, δεδομένου ότι η ανάκληση της άδειας αυτής αποτελεί για ένα πρόσωπο τον μοναδικό τρόπο να αποβάλει την προβλεπόμενη από την επίμαχη ρύθμιση ιδιότητα της ρυθμιζόμενης οντότητας, αν δεν επιθυμεί να υπόκεινται στην εν λόγω εισφορά επίσης τα εισοδήματά του από άλλες δραστηριότητές του;

2) Πρέπει η [οδηγία 2009/72] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν εμπίπτει στα μέτρα που η οδηγία αυτή επιτρέπει σε κράτος μέλος να λάβει, ακόμη και αν αντιβαίνουν στον σκοπό που η εν λόγω οδηγία επιδιώκει, ένα ειδικό μέτρο, όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης, το οποίο συνίσταται σε μια υποχρεωτική εισφορά εις βάρος των ρυθμιζόμενων οντοτήτων,

συμπεριλαμβανομένων των κατεχόντων άδεια παροχής ηλεκτρικής ενέργειας χορηγηθείσα από τη ρυθμιστική αρχή, η οποία καθορίζεται σε συνάρτηση με το οικονομικό αποτέλεσμά τους, συμπεριλαμβανομένου του οικονομικού αποτελέσματος από δραστηριότητές τους στο εξωτερικό, όταν το επίμαχο μέτρο δεν αποτελεί μέσο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής ούτε για τη διασφάλιση της προμήθειας με ηλεκτρική ενέργεια ούτε για την επίτευξη οποιουδήποτε άλλου σκοπού τον οποίο επιδιώκει η [οδηγία 2009/72];

- 3) Πρέπει η [οδηγία 2009/72] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, με την οποία εισήχθη ένα ειδικό μέτρο το οποίο συνίσταται σε μια υποχρεωτική εισφορά εις βάρος των ρυθμιζόμενων οντοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των κατεχόντων άδεια παροχής ηλεκτρικής ενέργειας χορηγηθείσα από τη ρυθμιστική αρχή, η οποία καθορίζεται σε συνάρτηση με το οικονομικό αποτέλεσμά τους, συμπεριλαμβανομένου του οικονομικού αποτελέσματος από δραστηριότητές τους στο εξωτερικό, δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις διαφάνειας, αμεροληψίας και ίσης προσβάσεως των καταναλωτών κατά το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, δεδομένου ότι επιβάλλει ένα βάρος στη ρυθμιζόμενη οντότητα και στα εισοδήματα (από την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας ή από άλλες δραστηριότητες) στο εξωτερικό, ενώ, όταν πρόκειται για κατέχοντα άδεια παροχής ηλεκτρικής ενέργειας ληφθείσα βάσει άδειας “διαβατήριο” χορηγηθείσας εντός του κράτους καταγωγής του, πλήττει μόνο τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν στη [Σλοβακία];»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του παραδεκτού

- 21 Η Σλοβακική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αμφισβητούν το παραδεκτό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.
- 22 Η ως άνω κυβέρνηση υποστηρίζει, κατ’ ουσίαν, ότι το αιτούν δικαστήριο δεν προσδιορίζει το πραγματικό και νομικό πλαίσιο κατά τρόπο αρκούντως ακριβή και δεν εκθέτει τους συγκεκριμένους λόγους που το οδήγησαν να διερωτηθεί ως προς την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης.
- 23 Επιπλέον, η Επιτροπή φρονεί ότι η οδηγία 2009/72 δεν είναι λυσιτελής προκειμένου να δοθεί απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα και ότι, ως εκ τούτου, η ερμηνεία της οδηγίας αυτής δεν είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης. Επ’ αυτού, το εν λόγω θεσμικό όργανο τονίζει ότι η ειδική εισφορά αφορά τις ρυθμιζόμενες οντότητες όχι μόνο στον τομέα της ενέργειας, αλλά και σε άλλους τομείς. Επομένως, κατά την Επιτροπή, η εν λόγω εισφορά δεν έχει εφαρμογή επί της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, αυτής καθαυτήν, αλλά επιβάλλεται στο συνολικό οικονομικό αποτέλεσμα της οικείας οντότητας. Εξάλλου, η εν λόγω εισφορά δεν αποτελεί μέτρο με σκοπό τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων των παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά έχει τον χαρακτήρα γενικού φορολογικού μέτρου που συνεισφέρει στον κρατικό προϋπολογισμό.
- 24 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που έχει υποβάλει το εθνικό δικαστήριο εντός του νομικού και πραγματικού πλαισίου το οποίο έχει προσδιορίσει με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο, ισχύει το τεκμήριο ότι είναι λυσιτελή. Το Δικαστήριο μπορεί να μην αποφανθεί επί αιτήσεως εθνικού δικαστηρίου μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή ακόμη όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία τα οποία είναι απαραίτητα προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβάλλονται, καθώς και προκειμένου να κατανοήσει τους λόγους

για τους οποίους το εθνικό δικαστήριο φρονεί ότι υπάρχει ανάγκη να απαντηθούν τα ερωτήματα αυτά ώστε να αποφανθεί επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του (απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2019, Rohotovost', C-331/18, EU:C:2019:665, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 25 Τούτου δοθέντος, δεδομένου ότι η απόφαση περί παραπομπής αποτελεί τη βάση της ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, είναι απαραίτητο το εθνικό δικαστήριο να εξειδικεύει, στην εν λόγω απόφαση, το πραγματικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διαφορά της κύριας δίκης και να παρέχει στοιχειώδεις διευκρινίσεις για τους λόγους για τους οποίους επέλεξε τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης των οποίων ζητεί την ερμηνεία, καθώς και για τη σχέση που, κατά το εν λόγω δικαστήριο, υφίσταται μεταξύ των διατάξεων αυτών και της εφαρμοστέας επί της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί εθνικής νομοθεσίας. Οι εν λόγω σωρευτικές απαιτήσεις που αφορούν το περιεχόμενο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως μνημονεύονται ρητώς στο άρθρο 94 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου (πρβλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Milkova, C-406/15, EU:C:2017:198, σκέψεις 72 και 73 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 26 Όσον αφορά, πρώτον, την απαίτηση που προβλέπεται στο άρθρο 94, στοιχείο α', του Κανονισμού Διαδικασίας, η οποία αφορά την εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου παράθεση του αντικειμένου της διαφοράς και των σχετικών πραγματικών περιστατικών, διαπιστώνεται ότι, εν προκειμένω, με την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως διευκρινίζεται ότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά τη νομιμότητα της εκδοθείσας εις βάρος της Slovenské elektrárne πράξεως επιβολής φόρου για τον λόγο, μεταξύ άλλων, ότι η εθνική ρύθμιση βάσει της οποίας έχει εκδοθεί η εν λόγω πράξη δεν είναι, όπως υποστηρίζεται, σύμφωνη με την οδηγία 2009/72. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο παρέχει τις αναγκαίες διευκρινίσεις όσον αφορά τα σχετικά πραγματικά περιστατικά της εν λόγω διαφοράς.
- 27 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι η εν λόγω αίτηση, συμμορφούμενη προς την απαίτηση που διαλαμβάνεται στο άρθρο 94, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας, παραθέτει το περιεχόμενο των δυνητικά εφαρμοστέων στην υπόθεση της κύριας δίκης διατάξεων του εθνικού δικαίου, ήτοι εκείνων που προβλέπονται από τον νόμο 235/2012.
- 28 Τρίτον, όσον αφορά την απαίτηση που μνημονεύεται στο άρθρο 94, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας, η οποία αφορά, αφενός, τους λόγους που οδήγησαν το αιτούν δικαστήριο να υποβάλει ερωτήματα ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 2009/72 και, αφετέρου, την κατά τη γνώμη του σχέση μεταξύ της εν λόγω οδηγίας και της εφαρμοστέας στη διαφορά της κύριας δίκης εθνικής νομοθεσίας, διαπιστώνεται ότι το αιτούν δικαστήριο εκθέτει τις εκτιμήσεις του ως προς τα ζητήματα που το απασχολούν όσον αφορά την ερμηνεία της οδηγίας αυτής και, ειδικότερα, του άρθρου 3, παράγραφοι 1 έως 3 και 10, της οδηγίας, καθώς και ως προς την κατά τη γνώμη του σχέση μεταξύ των διατάξεων αυτών και της εν λόγω εθνικής νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, αν ο νόμος 235/2012, με τον οποίο επιβλήθηκε η ειδική εισφορά, τηρεί τις υποχρεώσεις και τις αρχές που προβλέπονται από τις ως άνω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης.
- 29 Τέλος, όσον αφορά τα όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, αρκεί να υπομνησθεί ότι, όταν δεν προκύπτει προδήλως ότι η ερμηνεία διατάξεως της Ένωσης δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, ένσταση στηριζόμενη σε αδυναμία εφαρμογής της διατάξεως αυτής στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν αφορά το παραδεκτό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, αλλά την ουσία των ερωτημάτων (πρβλ. απόφαση της 4ης Ιουλίου 2019, Kirschstein, C-393/17, EU:C:2019:563, σκέψη 28).
- 30 Επομένως, από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

- 31 Με τα ερωτήματά του, που πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν η οδηγία 2009/72 και, ειδικότερα, το άρθρο 3, παράγραφοι 1 έως 3 και 10, της οδηγίας αυτής, καθώς και η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση με την οποία θεσπίζεται ειδική εισφορά επί των εισοδημάτων, για δραστηριότητες που ασκούνται τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και στην αλλοδαπή, επιχειρήσεων οι οποίες δραστηριοποιούνται, βάσει άδειας χορηγηθείσας από δημόσια αρχή, σε διάφορους τομείς ρυθμιζόμενης δραστηριότητας, περιλαμβανομένων των επιχειρήσεων που είναι κάτοχοι άδειας για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας χορηγηθείσας από την αρμόδια εθνική ρυθμιστική αρχή.
- 32 Συναφώς, επισημαίνεται ότι από τις αιτιολογικές σκέψεις 3 έως 5 και 7 της οδηγίας 2009/72 προκύπτει ότι η εν λόγω οδηγία σκοπεί, ουσιαστικά, στην καθιέρωση μιας ανοικτής και ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία παρέχει στους καταναλωτές τη δυνατότητα να επιλέγουν ελεύθερα τους προμηθευτές τους και στους τελευταίους τη δυνατότητα να διαθέτουν ελεύθερα τα προϊόντα τους στους πελάτες τους, στη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά, στη διασφάλιση της ασφάλειας του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.
- 33 Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 1 της εν λόγω οδηγίας, αυτή θεσπίζει κοινούς κανόνες που αφορούν την παραγωγή, τη μεταφορά, τη διανομή και την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και την προστασία των καταναλωτών, με σκοπό τη βελτίωση και την ολοκλήρωση ανταγωνιστικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας στην Ένωση. Η εν λόγω οδηγία ορίζει τους κανόνες για την οργάνωση και λειτουργία του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, την ανοικτή πρόσβαση στην αγορά, τα κριτήρια και τις διαδικασίες που ισχύουν για τους διαγωνισμούς και τη χορήγηση αδειών, καθώς και για την εκμετάλλευση των δικτύων. Θεσπίζει επίσης υποχρεώσεις καθολικής υπηρεσίας και δικαιώματα των καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας και αποσαφηνίζει τις υποχρεώσεις που αφορούν τον ανταγωνισμό.
- 34 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, βάσει της θεσμικής τους οργάνωσης και τηρώντας δεόντως την αρχή της επικουρικότητας, ότι, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, οι επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας λειτουργούν σύμφωνα με τις αρχές της εν λόγω οδηγίας, με σκοπό την επίτευξη ανταγωνιστικής, ασφαλούς και περιβαλλοντικώς βιώσιμης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, και δεν κάνουν διακρίσεις μεταξύ των εν λόγω επιχειρήσεων όσον αφορά τα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις τους.
- 35 Εξάλλου, το άρθρο 3, παράγραφοι 2, 3 και 10, της οδηγίας 2009/72 σκοπεί, κατ' ουσίαν, στην οριοθέτηση, αντιστοίχως, των υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, της καθολικής υπηρεσίας καθώς και των μέτρων για την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την προστασία του περιβάλλοντος που τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας.
- 36 Όσον αφορά την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η αρχή αυτή πρέπει να τηρείται εκ μέρους μιας εθνικής ρυθμίσεως που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης ή που εφαρμόζει το εν λόγω δίκαιο (πρβλ. απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2019, UNESA κ.λπ., C-80/18 έως C-83/18, EU:C:2019:934, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 37 Εν προκειμένω, υπό την επιφύλαξη των στοιχείων των οποίων η διακρίβωση απόκειται στο αιτούν δικαστήριο, διαπιστώνεται ότι, με γνώμονα τις πληροφορίες που περιέχονται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και στη δικογραφία που διαβιβάσθηκε στο Δικαστήριο, και όπως επισημαίνει η Σλοβακική Κυβέρνηση με τις γραπτές παρατηρήσεις της, ο νόμος 235/2012, ο οποίος θεσπίζει την ειδική εισφορά, δεν έχει ως αντικείμενο ούτε να οριοθετήσει την παροχή ηλεκτρικής

ενέργειας ή να διατυπώσει τους κανόνες για την οργάνωση και λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ούτε να καθορίσει τα δικαιώματα των καταναλωτών στον σχετικό τομέα ή να αποσαφηνίσει τις υποχρεώσεις που αφορούν τον ανταγωνισμό.

- 38 Αντιθέτως, από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται τόσο στην απόφαση περί παραπομπής όσο και στις γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η ειδική εισφορά που θεσπίστηκε με τον ως άνω νόμο έχει τον χαρακτήρα γενικού φορολογικού μέτρου, και, ειδικότερα, άμεσου φόρου επί του συνολικού εισοδήματος των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους οικονομικούς τομείς τους οποίους αφορά το εν λόγω μέτρο. Πράγματι, σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, η ως άνω εισφορά, πρώτον, επιδιώκει, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νόμου 235/2012, έναν δημοσιονομικό σκοπό, προκειμένου να περιορισθεί η αύξηση του δημόσιου ελλείμματος και να καταπολεμηθεί η οικονομική κρίση, δεύτερον, έχει εφαρμογή επί των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς ρυθμιζόμενης δραστηριότητας, δηλαδή όχι μόνο στον τομέα της ενέργειας, αλλά και σε πολλούς άλλους τομείς της οικονομίας, και, τρίτον, δεν έχει εφαρμογή επί της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, αυτής καθαυτήν, αλλά επιβάλλεται στο συνολικό οικονομικό αποτέλεσμα της οικείας ρυθμιζόμενης οντότητας.
- 39 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, δεδομένου ότι σκοπός της οδηγίας 2009/72 είναι η δημιουργία εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ο νομοθέτης της Ένωσης χρησιμοποίησε τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, όπως αυτή προβλεπόταν στο άρθρο 95, παράγραφος 1, ΕΚ για τη θέσπιση μέτρων σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών για την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς (απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2019, UNESA κ.λπ., C-80/18 έως C-83/18, EU:C:2019:934, σκέψη 49).
- 40 Σύμφωνα, όμως, με το ίδιο το γράμμα της παραγράφου 2 του άρθρου 95 ΕΚ, η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζοταν στις φορολογικές διατάξεις (απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2019, UNESA κ.λπ., C-80/18 έως C-83/18, EU:C:2019:934, σκέψη 50).
- 41 Επομένως, καθόσον η οδηγία 2009/72 δεν αποτελεί μέτρο σχετικά με την προσέγγιση των φορολογικών διατάξεων των κρατών μελών, οι διατάξεις της οδηγίας αυτής, και, ειδικότερα, το άρθρο 3, παράγραφοι 1 έως 3 και 10, της οδηγίας δεν εφαρμόζεται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, που θεσπίζει ειδική εισφορά επί του εισοδήματος των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά η εν λόγω ρύθμιση (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2019, UNESA κ.λπ., C-80/18 έως C-83/18, EU:C:2019:934, σκέψη 51).
- 42 Καθόσον η οδηγία 2009/72 είναι η μόνη πράξη του δικαίου της Ένωσης της οποίας η ερμηνεία ζητείται από το αιτούν δικαστήριο και καθόσον από τη δικογραφία που διαβιβάστηκε στο Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι κάποια άλλη διάταξη του δικαίου της Ένωσης θα είχε ενδεχομένως εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης, διαπιστώνεται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, το Δικαστήριο δεν μπορεί να εξετάσει την ειδική εισφορά υπό το πρίσμα της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων.
- 43 Επομένως, από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η οδηγία 2009/72 και, ειδικότερα, το άρθρο 3, παράγραφοι 1 έως 3 και 10, της οδηγίας αυτής έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση με την οποία θεσπίζεται ειδική εισφορά επί των εισοδημάτων, για δραστηριότητες που ασκούνται τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και στην αλλοδαπή, επιχειρήσεων οι οποίες δραστηριοποιούνται, βάσει άδειας χορηγηθείσας από δημόσια αρχή, σε διάφορους τομείς ρυθμιζόμενης δραστηριότητας, περιλαμβανομένων των επιχειρήσεων που είναι κάτοχοι άδειας για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας χορηγηθείσας από την αρμόδια εθνική ρυθμιστική αρχή.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 44 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαινεται:

Η οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ, και, ειδικότερα, το άρθρο 3, παράγραφοι 1 έως 3 και 10, της οδηγίας έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση με την οποία θεσπίζεται ειδική εισφορά επί των εισοδημάτων, για δραστηριότητες που ασκούνται τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και στην αλλοδαπή, επιχειρήσεων οι οποίες δραστηριοποιούνται, βάσει άδειας χορηγηθείσας από δημόσια αρχή, σε διάφορους τομείς ρυθμιζόμενης δραστηριότητας, περιλαμβανομένων των επιχειρήσεων που είναι κάτοχοι άδειας για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας χορηγηθείσας από την αρμόδια εθνική ρυθμιστική αρχή.

(υπογραφές)